

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžo/11/2016
Identifikačné číslo spisu: 5015200830
Dátum vydania rozhodnutia: 20.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5015200830.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a zo sudcov JUDr. Jozefa Milučkého JUDr. Soni Langovej
v právnej veci žalobcu: Adriana Sojčáková - AT TOUR, IČO: 41 236 483, miesto podnikania: Pod Žiarcom 277/16, 027 44 Tvrdošín, právne zastúpený advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Cibik, Tomášiková 4, 821 03 Bratislava, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, 041 01 Košice, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. S/2014/02343-2.1 S-39/2014 zo dňa 17.06.2015, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/125/2015-38 zo dňa 27.01.2016, jednomyseľne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 21S/125/2015-38 zo dňa 27. januára 2016 p o t v r d z u j e.
Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Žiline zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. S/2014/02343-2.1 S-39/2014 zo dňa 17.06.2015, ktorým žalovaný podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní zmenil rozhodnutie Inšpektorátu práce Žilina č. k.: 148/2014-IZA-2.3/pok/R zo dňa 12.06.2014 a to tak, že inšpektorát práce ukladá pokutu vo výške 5.000 Eur podľa § 19 ods. 2 písm. a) bodu 1 zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania podľa § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní v znení neskorších predpisov s tým, že zamestnávateľ Adriana Sojčáková - AT TOUR, Tvrdošín dňa 09.01.2014 v čase kontroly o 12:00 hod. do 12:30 hod. využíval závislú prácu fyzickej osoby - M. H., ktorá pre neho vykonávala prácu - predaj nápojov za pultom a obsluha zákazníkov - na pracovisku fyzickej osoby RETRO Café, Nábregie Oravy 1160, Námestovo a nemala s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu - Zákonník práce, M. H. pre neho vykonávala prácu - predaj nápojov za pultom a obsluha zákazníkov - predaj inšpektorom práce čaj a viedenská káva - na pracovisku fyzickej osoby v RETRO Café Námestovo a

nemala s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu - Zákonník práce.

Krajský súd z vykonaného dokazovania pred správnymi orgánmi zistil, že žalobca v čase výkonu inšpekcie práce vykonanej dňa 09.01.2014 v čase od 12:00 hod. do 12:30 hod. využíval závislú prácu fyzických osôb M. H. a M. H., avšak nemal s nimi uzatvorenú pracovnú zmluvu, resp. dohodu o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. S uvedenými teda nebol založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu, ktorým je Zákonník práce. Takéto konanie je podľa zákona o nelegálnom zamestnávaní považované za nelegálne zamestnávanie, preto argumentácia žalobcu je zo strany súdu považovaná za nedôvodnú a nepodloženú. Uvedené skutočnosti počas výkonu inšpekcie potvrdili samotná M. H. a M. H., keď uviedli, že vykonávali pre žalobcu pracovnú činnosť spočívajúcu v obsluhu v bare, resp. v herni a uviedli, že pracujú na základe dohôd o pracovnej činnosti, čo však žalobca nevedel preukázať. Obidve toto svoje vyjadrenie potvrdili vlastnoručným podpisom v priebežnom protokole o výkone kontroly zo dňa 09.01.2014. Je povinnosťou zamestnávateľa zabezpečiť, aby prácu pre neho vykonávali práce iba osoby, s ktorými má uzatvorený pracovnoprávny vzťah podľa Zákonníka práce.

Pokiaľ sa týka argumentácie, že žalobca s nimi uzavrel príkazné zmluvy, inšpekciou práce bolo jednoznačne preukázané, že zamestnankyne žalobcu vykonávali v čase inšpekcie práce pracovnú činnosť, ktorá je závislou prácou v zmysle § 1 ods. 2 Zákonníka práce, keďže práce vykonávané uvedenými vykazujú všetky atribúty závislej práce. Podľa ust. § 1 ods. 3 Zákonníka práce, závislá práca môže byť vykonávaná výlučne v pracovnom pomere, v obdobnom pracovnom vzťahu alebo výnimočne za podmienok ustanovených v tomto zákone aj v inom pracovnoprávnom vzťahu. Závislá práca nemôže byť vykonávaná v zmluvnom občiansko-právnom vzťahu alebo v zmluvnom obchodno-právnom vzťahu podľa osobitných predpisov. Preto mal byť s kontrolovanými zamestnankyňami uzatvorený pracovnoprávny vzťah v súlade s príslušnými ustanoveniami Zákonníka práce skôr, než tieto začali vykonávať dohodnutú prácu. Tým, že žalobca neuzatvoril so zamestnankyňami zákonným spôsobom pracovnoprávny vzťah, porušil zákaz nelegálneho zamestnávania. Podľa § 2 ods. 2 písm. a) zákona o nelegálnom zamestnávaní sa za nelegálne zamestnávanie považuje predovšetkým zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu -Zákonník práce.

Príkazná zmluva podľa § 724 a nasl. Občianskeho zákonníka sa uzatvára v prípadoch, kedy ide o obstaranie nejakej veci alebo o vykonanie činnosti pre príkazcu. Upravuje vzťah medzi príkazcom, ktorý dáva príkazníkovi určitý príkaz na vykonanie niečoho. Upravuje vnútorný vzťah medzi oboma účastníkmi, t.j. ich vzájomné práva a povinnosti. Príkazník však spravidla koná za príkazcu voči tretím osobám a na to, aby mohol konať za príkazcu, musí mať od príkazcu splnomocnenie vo forme plnomocenstva, ktoré musí zodpovedať zákonom ustanoveným podmienkam.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie. Žalobca namietal v odvolaní proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa a v žalobe najmä nasledovné skutočnosti:

- žalobca ako kontrolovaný subjekt, vo vzťahu k osobám M. H. a M. H., nebol zamestnávateľom a nebol s nimi v pracovnoprávnom pomere
- žalobcovi bola uložená pokuta podľa nesprávneho ustanovenia zákona kontrolovaný subjekt nebol ani zamestnávateľ, ani fyzická osoba, ale fyzická osoba podnikateľ
- osoby M. H. a M. H., boli zamestnankyňami spoločnosti SLOVMATIC spol. s r.o v spoločnosti, ktorá má v nájme priestory, kde má prevádzku aj žalobca;
- Žalovaný nedoplnil dokazovania v potrebnom rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie (najmä nevypočul ani nevyžiadal vyjadrenie prevádzkara); Medzi žalobcom a osobami - M. H. a M. H. nešlo o závislú prácu
- Kontrolované fyzické osoby (M. H. a M. H.) iba náhodne podľa potreby zastupovali čašníčku u žalobcu na základe príkaznej zmluvy spísanej dobrovoľnou dohodou oboch strán.

Podľa ustanovenia § 19 ods. 2 písm. a/ zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení

zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov: „Inšpektorát práce uloží pokutu zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2 000 eur do 200 000 eur, a ak ide o nelegálne zamestnávacie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 eur“. Podľa názoru žalobcu mu bola uložená pokuta podľa nesprávneho ustanovenia zákona, pretože nebol zamestnávateľom. Uviedol, že pokiaľ zákon konkrétne neuvedie, aká konkrétna činnosť bude závislá alebo nezávislá, je to výlučne na dohode zmluvných strán a platí tu zmluvná voľnosť. Druhostupňový správny orgán len bez bližšieho odôvodnenia uviedol, že závislá práca nemôže byť vykonávaná v zmluvnom občianskoprávnom vzťahu alebo v zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu podľa osobitných predpisov. Namietal, že kontrolované fyzické soby (M. H. a M. H.) iba náhodne podľa potreby zastupovali čašníčku u žalobcu na základe príkaznej zmluvy spísanej dobrovoľnou dohodou oboch strán bezodplatne, teda definícia závislej práce nebola naplnená. Navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 18.03.2016 k odvolaniu žalobcu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Skutok bol preukázaný ako porušenie nelegálneho zákazu zamestnávania. Ide o objektívnu zodpovednosť žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní postupoval v zmysle § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. (Správny súdny poriadok), účinného od 01.07.2016, podľa ktorého sa odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona dokončia podľa doterajších predpisov, t. j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozhodnutia zverejnené najmenej 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk <., rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.) a napadnutý rozsudok podľa § 250ja ods. 3 druhá veta O.s.p. v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zák. č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu 09.01.2014 nelegálna práca je závislá práca, ktorú vykonáva fyzická osoba pre právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom a nemá s právnickou osobou alebo s fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu.

Preskúmaním veci najvyšší súd zistil, že žalobkyňa ako podnikateľka (príkazca) dňa 01.01.2014 uzavrela so M. H., bytom W. (príkazník) príkaznú zmluvu podľa § 724 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom predmetom zmluvy bol záväzok príkazníka, že bude pre príkazcu vykonávať služby obsluha baru na adrese J.M.Caffé, nábřežie Oravy 1159, Námestovo. Podľa čl. IV bod 2 zmluvy príkazník je povinný priebežne informovať príkazcu o postupe pri plnení predmetu zmluvy a to každý mesiac následne o počte hodín služby za predchádzajúci mesiac. Podľa čl. IV bod 5 od príkazcových pokynov sa príkazník môže odchyliť len vtedy, ak je to nevyhnutné v záujme príkazcu a ak nemôže včas dostať jeho súhlas, inak zodpovedá za škodu, ktorú spôsobí. V čl. V sa zmluvné strany dohodli, že príkazník splní príkaz v lehote od 01.01.2014 v počte 150 hodín najneskoršie do 31.12.2014 podľa ústnych pokynov príkazcu. Príkazná zmluva s rovnakými podmienkami bola uzavretá aj so M. H., bytom R. na služby obsluha baru na adrese RETRO 2, Hviezdoslavovo námestie 213, Námestovo.

Je potrebné zdôrazniť, že pracovná zmluva je typom príkaznej zmluvy, na základe ktorej pracovník vykonáva prácu podľa príkazov zamestnávateľa. Súkromnoprávna kontraktačná sloboda na právne úkony podľa Občianskeho zákonníka je obmedzovaná existenciou právnych predpisov verejného práva, ktoré stanovujú jej medze. Subjekt preto nemôže platne uzavrieť príkaznú zmluvu podľa § 724 Občianskeho zákonníka, ak obsah tohto záväzku možno súčasne subsumovať pod závislú prácu podľa § 1 ods. 2 Zákonníka práce v znení účinnom ku dňa 09.01.2014.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení účinnom ku dňu 09.01.2014 závislá práca je práca vykonávaná vo vzťahu nadriadenosti zamestnávateľa a podriadenosti zamestnanca, osobne zamestnancom pre zamestnávateľa, podľa pokynov zamestnávateľa, v jeho mene, v pracovnom čase určenom zamestnávateľom, za mzdu alebo odmenu.

Samotná skutočnosť, že príkazná zmluva bola uzavretá bezodplatne nevyučuje, že ide o závislú prácu. Zo zmluvy dostatočne vyplýva postup príkazníka podľa existencie príkazov v prevádzke žalobcu na pozícii, ktorá svojou povahou je určeným druhom práce a aj stanovený objem práce v hodinách potvrdzujú existenciu závislej práce. Existenciu závislej práce potvrdzuje i výpoveď M. H. do zápisnice o podaní informácie, o vysvetlení dôvodu prítomnosti fyzickej osoby na pracovisku Retro Cafe, Hviezdoslavovo námestie 213, Námestovo.

Podľa § 1 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení účinnom ku dňu 09.01.2014 závislá práca môže byť vykonávaná výlučne v pracovnom pomere, v obdobnom pracovnom vzťahu alebo výnimočne za podmienok ustanovených v tomto zákone aj v inom pracovnoprávnom vzťahu. Závislá práca nemôže byť vykonávaná v zmluvnom občianskoprávnom vzťahu alebo v zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu podľa osobitných predpisov.

V danom prípade bolo zistené nelegálne zamestnávanie dvoch osôb súčasne, čo z hľadiska právnej kvalifikácie viedlo k prísnejšiemu postihu zamestnávateľa podľa 19 ods. 2 písm. a) bod. 1 zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce v znení účinnom ku dňu 09.01.20014, kde zákon ustanovuje pokutu najmenej 5000,--€. I najvyššiemu súdu sa táto sankcia javí ako veľmi prísna, nie však v takej intenzite, aby najvyšší súd podal návrh Ústavnému súdu SR na začatie konania o súlade tohto ustanovenia s ústavou. Podľa § 1 ods. 3 zákona č. 125/2006 Z.z. zamestnávateľom na účely výkonu inšpekcie práce podľa odseku 1 písm. a) štvrtého bodu je aj fyzická osoba alebo právnická osoba, ktoré nelegálne zamestnávajú fyzickú osobu.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý nemal úspech v odvolacom konaní, ich náhradu nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.